

Valter brani Jugoslaviju

Autor Administrator

Saturday, 30 June 2018

Zadnja Promjena Saturday, 30 June 2018

U aktualnim žongliranjima Beograda između Zapada i Rusije dobar dio vladajuće političke elite Srbije neće ni primijetiti da je u kobni i slavni vidovdanski niz historijskih događaja udjenuto i Titovo "njeto"; Staljinu. Poljsko banjsko mjesto "ce "klarska Poremba danas ima svega nekoliko hiljada duša. Ono je 1947. imalo zakazan sastanak sa velikom historijom. Tamo se rodilo "te narodski nazvano Informbiro.

Dvije godine nakon pobjede saveznika nad Hitlerom sovjetski diktator Josif Staljin je tražio na "in da odgovori na Maršalov plan kojim razrušena Njemačka, ali i niz drugih zemalja na osnovu pomoći u razvoju imaju trajno biti u američkom zagrljaju. Trebalo je opet okupiti komuniste pod svojim žezlom. To je bilo vrijeme formiranja dva neprijateljska tabora oko Moskve i Vašingtona. Na prvi pogled mjesto Jugoslavije na istoku nije bilo sporno. A onda je došla 1948. Sastanak u poljskoj varoši Staljin se prvo dosjetio da je 1943. raspustio Komunističku internacionalu (Kominterna) kako usred rata ne bi morao objašnjavati savezničkim Amerikancima i Britancima zašto podstiče revolucionarnu smjenu vlasti u njihovoj interesnoj sferi, dok mu oni isporučuju oružje i opremu. Kominterna, nastala 1919. Lenjinovom inicijativom, bila je još od tridesetih godina prošlog veka ogromna materijalna podrška za staljinističko upodobljavanje svih komunističkih partija svijeta. Poslije Drugog svjetskog rata situacija se promijenila. Sada je Staljin morao da upodobljava cijele zemlje koje su mu dopale kao ratni plijen. Zato je prije svega tražio formu za okupljanje i ideološko usmjeravanje svog povećanog carstva čije su se granice ratom pomjerile na zapad, do srca Evrope. Osim toga, Hladni rat je zahtijevao precizno orkestriranje istočnog bloka u nastajanju. Tako je septembra 1947. došlo do prvog okupljanja Informbiroa u rečenom mjestu u Poljskoj. Tito i Kominterna Josip Broz, koji prije 1934. nije bio poznat kao Tito već kao Valter, radio je u sekretarijatu balkanske sekcije Kominterne pa je 1935. po dužnosti učestvovao na posljednjem zvanom zasjedanju te organizacije u Moskvi. Ispred Josipa Broza u jugoslovenskoj komunističkoj hijerarhiji bili su Milan Gorkić i Vladimir Ćopić, obojica doznije pogubljeni u Staljinovim "stakama, ali i Blagoje Parović koji je život dao za "pansku republiku. To znači, da je Tito u trenutku osnivanja Informbiroa znao kako moskovski hotel Luks proždire komuniste iz raznih zemalja svijeta. U Staljinovim "stakama ubijeno je 600 Jugoslovena. Tita je 1937. Kominterna kao "estitog staljinistu postavila na mjesto koje je ostalo za Gorkićem. Ni Tito nikada nije mogao biti sasvim siguran da li će se živ vratiti iz Moskve. Taj strah se ne zaboravlja. Deset godina kasnije situacija je potpuno drugačija. Tito je premijer nove Jugoslavije, ali " "to je važnije " "ima ozbiljnu armiju, čije su jezgro činili prekaljeni gerilci. Svi oni su imali samosvijest pobjednika i dinarsku držnost. Staljin je najprije mislio da će i sam profitirati od Titovog uspjeha. Na početku je tako i izgledalo. Prvo sjedišće Komunističkog informativnog biroa, tako je odlučeno u Poljskoj, bio je Beograd. Zvanična skraćenica za ime ove organizacije je bila Kominform, ali se ustalila oznaka Informbiro. Informbiro na Slaviji Za prvi susret komunističkih funkcionera iz Sovjetskog saveza, Rumunije, Bugarske, "ehoslovačke, Poljske, Mađarske, Italije i Francuske na Slaviji je izgrađen hotel. Decembra 1947. tema je bila osnivanje redakcije lista kao zvanog organa organizacije. Sovjetski novinari koji su imali nalog da pomognu pri osnivanju biltena bili su smješteni u prostorijama Borbe. No, prvobitna idila je bila privid. Još uvijek nisu bili zaboravljeni Titovi grijehovi iz rata, kada je protiv Staljinove volje osnivao Jugoslaviju i partizanskom otporu svjesno davao karakter revolucije. Te 1947. se tome pridodao grijeh zvani Balkanska federacija. Bugarski komunistički lider Georgi Dimitrov i Tito razradili su plan federalnog ujedinjenja dvije države, kojoj bi se potom priključile i zemlje poput Albanije i Grčke. Staljin je zvanično smatrao da je to "prerano". Nezvanično mu se najvjerovatnije nije svidjela mogućnost da bi između crnomorske i jadranske obale možda bilo previše divizija koje nisu pod njegovom kontrolom. Osim toga, imao je glavobolju sa Zapadom oko Titove podrške lijevoj strani u grčkom građanskom ratu " Narodnooslobodilačkoj vojsci Grčke (ELAS). Ali i sa Titovim teritorijalnim ambicijama sažetim u parolu "Trst je naš". Iza svega toga je bilo pitanje svih pitanja: Da li pored Velikog gazde može postojati još jedan gazda? Titova želja da jugoslovenski komunisti budu ravnopravni već se u Staljinovim "ima pretvarala u pobunu. Treba reći da su ideološki razlozi u prvo vrijeme bili izmišljeni. Kolektivizacija i industrijalizacija po sovjetskom modelu u Jugoslaviji je do sukoba sa Moskvom sprovedeni po sovjetskom modelu i to na rigidan način. Staljinovo pismo Marta 1948. u Beograd je stiglo Staljinovo pismo. On iznosi teške optužbe na račun jugoslovenskih komunistata. Oni u aprilu odbijaju rukoljub i posipanje pepelom po glavi. Već je izvjesno da će doći do otvorene konfrontacije. Staljin saziva zasjedanje Informbiroa. Poziva jugoslovensku delegaciju, ali i Tita da uoči Vidovdana dođu u Bukurešt. Tito zna za jadac još od svojih dana u Luksu. Jugosloveni neće učestvovati na sastanku, ali će biti najvažnija tema. Na početku nije sve išlo po Staljinovom planu. Nisu se pojavili Poljak Gomulka i Bugarin Dimitrov, dok je Rumun Dež počeo postavljati neugodna pitanja. Sve je presijekao čovjek od apsolutnog Staljinovog povjerenja, Andrej Ždanov. Poznati promotor srorealizma i funkcioner kojem je bila povjerena odbrana Lenjingrada rekao je da Sovjeti imaju pouzdane informacije kako je Tito "ekspont imperijalističkih sila". Potom je usvojena rezolucija "O stanju u KPJ" poznata kao Rezolucija Informbiroa. Ona samo varira teze iz Staljinovog martovskog pisma. Poziva se na smjenu jugoslovenskog partijskog vrha. Brutalna defanziva Titovog tima Između Staljinovog pisma i Rezolucije već je došlo do talasanja među jugoslovenskim komunistima. Jedan od najbližih Titovih saradnika Sreten Žujović Crni usprotivio se odgovoru jugoslovenskih komunistata koji je u aprilu sastavio Milovan Đilas. To je platilo višegodišnjom izolacijom. Mnogo lošije je prošao Andrija Hebrang, koji je podržao Staljinovu liniju i završio u zatvoru, gdje je već u junu najvjerovatnije ubijen. Zvanično je saopšteno da je izvršio samoubistvo " objesio se o radijator. U avgustu je kod Vranca ubijen Arso Jovanović, ratni načelnik generalštaba Jugoslovenske armije, a uhapšeni su pukovnik Vlado Dapčević i general Branko Petriević, koji su pokušali da se

domognu Rumunije. General jugoslovenske avijacije Pero Popivoda uspjeva da pobjegne avionom i u Moskvi dobija èin general-majora. Zna se da je do pomirenja sa Sovjetskim savezom iz Jugoslavije pobjeglo oko 5.000 Staljinovih fanova. Oni su uglavnom radili na rušenju vlasti u Jugoslaviji. Tito shvata da se ovaj put radi i o njegovoj glavi. Moskvska „Pravda” prijete mu aluzijama da je „sudbina Trockog pouèena“. Tito ne namjerava da završi sa krampom u glavi kao bivši Staljinov konkurent Lav Trocki. Staljin tvrdi „Mrdnuæu malim prstom i Tita više neæe biti”. Nekoliko Staljinovih ubica nisu uspjeli da proðu obruè UDBE i domognu se Tita. Josip Broz piše Staljinu: „Prestani da šalješ ljude da me ubiju. Veæ smo uhvatili petoricu, jednog od njih sa bombom, a drugog sa puškom. (…) Ako ne prestaneš da šalješ ubice, ja æu poslati jednog u Moskvu, i neæe biti potrebe da šaljem drugog“. Titova reakcija na prijetnju je brutalna. Od jula 1949. Goli otok postaje logor za politièke osuðenike, dojuèerašnje saborce. „Antistaljinistièki staljinizam“ je krilatica koja pogaða suštinu. Do raspuštanja logora 1985 ukupno 16 500 zatvorenika je prošlo kroz logorsku torturu, meðu njima su bili politièar Dragoljub Miæunoviæ ili pisac Dragoslav Mihailoviæ. „Jugoslovenska partija u rukama ubica i špijuna” Druga Rezolucija Informbiroa iz decembra 1949. je po tonu i sadržini bila objava totalnog propagandnog rata. Jugoslovenski komunistièki vrh je, prema tekstu Rezolucije, saèinjen od „gestapovaca“, partija skreæe od socijalizma ka nacionalizmu, radi na restauraciji fašizma, veæina politbiroa je u rukama imperijalistièkih gazda, Beograd je postao centar amerièke špijuna” i ševiaševiæeva propagandna mašina taèno èetiri decenije poslije ovih dogaðaja poèela upotrebljavati veæ sroèene krilatice Informbiroa okupljene oko teorije zavjere o „stranim plaæenicima“. Iza Gvozdene zavjese su simpatije prema Jugoslaviji postale opasna etiketa. Brojni komunisti su bili izloæeni optuæbama za „Titoizam” i pretrpjeli su represalije. Treba se sjetiti i najpoznatijih ųrtava, Rudolfa Slanskog koji je u Èehoslovaèkoj pogubljen 1952. i Lasla Rajka koji je stradao u Maðarskoj 1949. Montirani procesi koji su im organizovani postali su opomena èak i za uvjerene staljiniste. U potpunoj izolaciji Sreten ųujoviæ je dobijao samo materijale sa montiranog Rajkovog procesa. Kada je zatraųio da proèita sva izdanja Borbe koja je propustio u zatvoru – djelovalo je. Pokajao se i pušten je iz zatvora. Ironija sudbine je htjela da je upravo Slanski, zajedno sa Ðilasom i Kardeljem i ostalim predstavnicima novih komunistièkih zemalja, u onoj poljskoj banji 1947. stvorio èudovište koje ga je ubilo – Informbiro. Hibridizacija Jugoslavije Andrej ųdanov nije doèekao da vidi posljedice svog rumunskog pledoajea uperenog protiv jugoslovenskih komunista. Umro je avgusta 1948. u Jugoslaviji je pod sovjetskom blokadom ideološki najprije odbaèen „ųdanovizam“ i njegovo centralno uèenje – socrealizam. Nadrealistièka estetika jugoslovenskih komunista koji su svojedobno studirali u Parizu potisnula je rigidan zahtjev da umjetnost mora biti „odraz stvarnosti”. Bio je to prvi prostor slobode u sovjetskoj fazi Jugoslavije. Osim toga, novi amerièki ambasador u Beogradu Dųordų V. Alen je u diplomatskom prtlaųniku donio do tada neviðene vojne garancije izjavljujuæi da Sjedinjene Drųave u sluèaju napada na Jugoslaviju neæe ostati neutralne. Uslijedila je velika vojna i politièka podrška predvodnice slobodnog svijeta socijalistièkoj Jugoslaviji. Ta je podrška Beogradu bila prijeko potrebna. Po docnijem svjedoèenju proslavljenog sovjetskog ratnog komandanta Georgija ųukova Staljin je 1952. pripremio napad na Jugoslaviju iz Bugarske, ali se u zadnji tren predomislio jer su mu trupe trebale u Korejskom ratu. Izmeðu 1949. i 1953. zabiljeųeno je 5.000 oruųanih incidenata na jugoslovenskim granicama prema zemljama Kominforma. Jugoslavija se pripremala za rat. Industrija je premještana na zapad zemlje u Sloveniju i Hrvatsku. Svetozar Vukmanoviæ Tempo je izabran za zapovjednika partizanskih trupa koje bi organizovale otpor Sovjetima kada ovi tenkovima pregaze ravnièarski dio zemlje. Arhiv Jugoslavije je premješten u Bileæu. Epilog sa amnezijom Istorijske posljedice Staljinovih rezolucija i jugoslovenskog otpora su poznate: Samoupravljanje, nesvrstanost, otklon Jugoslavije ka Zapadu. Neprikosnoveni autoritet Staljina je doveden u pitanje. Pobjedom kineske revolucije 1949. Staljin sa Mao Cedungom dobija još jednog konkurenta koji ostaje izvan kontrole Moskve. Josif Visarionoviè Dųugašvili je ųelio nametnuti ideološku monolitnost, a dobio je ono èega se uųasavao i zbog èega je ubio milione komunista – pluralizam socijalistièkih modela. Od oko pola miliona jugoslovenskih komunista njih 55.000 se izjasnilo za Staljinove rezolucije. Istorijski znaèaj odbijanja veæine jugoslovenskih komunista da se svrstaju u red poslušnika Moskve jeste van svake sumnje. U aktuelnim ųongliranjima Beograda izmeðu Zapada i Rusije dobar dio vladajuæe politièke elite Srbije neæe ni primijetiti da je ovaj dogaðaj udjenut u ovaj datum. Zato što ne zna šta bi s njim. I zato što ga ne doųivljava kao svoj. Mreųa za izgradnju mira 30.6.2018.

#JosipBrozTito #Jugoslavija #Yugoslavia #SFRJ #antifašizam #antifascism #titostalinsplit